

TARTALOM

Ábrajegyzék.....	12
Táblázatok jegyzéke.....	15
Bevezetés	19

I. FEJEZET

UKRAJNA TÁRSADALMI-GAZDASÁGI HELYZETE

1. Makrogazdasági jellemzők.....	25
2. A gazdasági-társadalmi viszonyok sajátosságai Ukrajnában	33
2.1. Demográfiai tendenciák, a népesség területi és strukturális jellemzői	33
2.2. A gazdasági területi megoszlás és szerkezete	41
2.3. Speciális gazdasági övezetek és kiemelt fejlesztési területek	49
2.4. A humán erőforrások néhány regionális sajátossága.....	52
3. A területfejlesztés intézmény- és eszközrendszere	55
3.1. Törvényi és jogi szabályozás.....	55
3.2. A regionális politika intézményi keretei Ukrajnában	59
3.3. Az ukrán közigazgatási rendszer és a területpolitika regionális szintjei	60
3.3.1. Központi (nemzeti) szint	62
3.3.2. Makrorégiók	62
3.3.3. Megyei/regionális szint.....	63
3.3.4. Járások (szubregionális szint).....	64
3.3.5. Települési önkormányzatok (helyi szint)	64

II. FEJEZET

KÁRPÁTALJA TÖRTÉNETE

1. Kárpátalja 1918 előtt.....	65
1.1. Az Északkelet-Felvidék a honfoglalástól a kiegyezésig	65
1.2. Az Északkeleti-Felvidék gazdasága a dualista korszakban.....	71
1.2.1. A gazdasági élet általános jellemzése	71
1.2.2. A hegyvidéki akció	72
2. Kárpátalja történetének korszakai és gazdasági-társadalmi helyzete a XX. században	75
2.1. Ruszka–Krajnai Autonóm Terület, 1918. december 25.– 1919. szeptember 10.	75
2.2. Podkarpatszka Rusz, 1919–1938	78
2.3. Kárpáti Ukrajna, 1938. október–1939. március	83
2.4. Kárpátalja terület, 1939. március–1944. október	87
2.5. Kárpátontúli Ukrajna, 1944. október–1945. június	93

2.6. Az Ukrán Szovjet Szocialista Köztársaság Kárpátontúli területe, 1945. június–1991. augusztus	95
2.7. A Kárpátontúli terület a független Ukrajna keretei között	101

III. FEJEZET TERMÉSZETI KÖRNYEZET

1. Természeti áttekintés, tájszerkezet.....	107
1.1. Földrajzi fekvés.....	107
1.2. Földrajzi viszonyok, domborzat.....	108
1.3. Ásványi kincsek	118
1.3.1. Általános jellemzés	118
1.3.2. Tüzelőanyag ásványi kincsek	119
1.3.3. Fémek ásványi kincsek.....	120
1.3.4. Nemfémek ásványi kincsek	121
1.3.5. Ásvány- és termálvizek.....	122
1.4. Éghajlati viszonyok.....	123
1.5. Vízrajzi adottságok	130
1.6. Talajviszonyok	140
1.7. Természetes növényzet.....	143
1.7.1. Síkvidéki planár régió.....	144
1.7.2. Előhegyi (kollin) régió.....	145
1.7.3. Középhegységi (szubmontán) régió.....	145
1.7.4. Hegyvidéki (montán) régió.....	146
1.7.5. Alhavas (szubalpin) régió.....	146
1.7.6. Gyephavas (alpin) régió.....	147
1.8. Állatvilág	147
1.9. Tájszerkezet.....	151
2. Természetvédelem, környezetvédelem.....	154
2.1. Természetvédelmi területek	154
2.2. Környezetvédelmi kérdések a régióban.....	158
2.2.1. A levegő és a vizek szennyezése.....	159
2.2.2. Talajdegradáció	160
2.2.3. Veszélyeztetett növény- és állatfajok.....	161
2.2.4. A természeti táj átalakítása.....	162

IV. FEJEZET NÉPESSÉG

1. Népmozgalom	164
1.1. A népességszám történeti alakulása.....	164
1.2. A népesség száma és területi elhelyezkedése napjainkban	174
1.3. A természetes szaporodás.....	176
1.4. Vándormozgalom.....	180

1.5. A népesség nemek szerinti összetétele és korszerkezete.....	184
1.6. Családi állapot.....	186
2. A népesség összetétele.....	187
2.1. A népesség nemzeti és nyelvi összetétele	187
2.1.1. Nemzeti összetétel.....	187
2.1.2. A nemzeti összetétel területi sajátosságai.....	193
2.1.3. Anyanyelvi összetétel	200
2.2. Vallási megoszlás.....	207
2.3. Iskolázottság.....	209

V. FEJEZET HUMÁN ERŐFORRÁSOK

1. Kárpátalja humán erőforrásainak jelenlegi helyzete.....	215
1.1. Gazdasági aktivitás és foglalkoztatottság.....	215
1.2. Az iskolai végzettség területi eltérései	216
2. A felsőfokú humán erőforrás-képzés helyzete	219
2.1. Felsőoktatási intézmények	219
2.2. A kárpátaljai felsőoktatás nyelvi és nemzetiségi megoszlása.....	224
2.3. Migráció a felsőoktatásban.....	227
3. Munkaerő-piaci adottságok	233
3.1. Munkaerő-ellátottság és munkanélküliség.....	233
3.2. Munkahelyi ingázás	234
4. A humán erőforrás minőségét befolyásoló néhány tényező.....	235

VI. FEJEZET TELEPÜLÉSRENDSZER

1. Alapadottságok.....	239
2. Városhálózat	239
2.1. Az urbanizáció folyamata.....	239
2.2. A megye városai.....	241
2.3. Városi típusú települések.....	245
2.4. Szuburbanizáció és szuburbán települések.....	250
3. Faluhálózat.....	252
3.1. A falvak csoportosítása lakosságszám szerint.....	252
3.2. A falvak morfológiai típusai	255
3.3. Óriásfalvak	260
3.4. Magyarlakta falvak Kárpátalján.....	262
3.5. A falvak fejlődési perspektívái.....	267

VII. FEJEZET
KÁRPÁTALJA JÁRÁSAI

1. Beregszászi járás	269
2. Huszti járás	274
3. Ilosvai járás.....	276
4. Munkácsi járás.....	278
5. Nagybereznai járás	281
6. Nagyzőlősi járás	283
7. Ökörmezői járás	286
8. Perecsenyi járás	287
9. Rahói járás	289
10. Szolyvai járás.....	291
11. Técsői járás	293
12. Ungvári járás	295
13. Volóci járás.....	298

VIII. FEJEZET
KÁRPÁTALJA GAZDASÁGA

1. A gazdaság fejlődésének általános tendenciái.....	301
2. A gazdasági ágazatok jellemzői	303
2.1. Ipar	303
2.1.1. Általános jellemzők	303
2.1.2. Nehézipar, erdő- és fafeldolgozó ipar.....	307
2.1.3. Könnyű- és élelmiszeripar	313
2.1.4. Ipari vállalkozások	316
2.2. Kárpátalja mezőgazdasága	320
2.2.1. A mezőgazdasági termelés általános jellemzése.....	320
2.2.2. Mezőgazdasági termelés és értékesítés.....	324
2.3. Kereskedelem, külkereskedelem.....	328
2.3.1. Kereskedelem	328
2.3.2. Külkereskedelmi tevékenység	330
3. Kárpátalja logisztikai, közlekedési helyzete.....	332
3.1. Kárpátalja közlekedése, kommunikációs infrastruktúrája.....	332
3.2. A kárpátaljai logisztikai klaszter.....	335

IX. FEJEZET
TURIZMUS

1. Ukrajna turistaforgalma	337
2. Ukrajna turizmusa országos összevetésben.....	339
3. Turisztikai vonzerők és termékek	340
3.1. Természeti erőforrások, vonzerők	341

3.2. Ember alkotta vonzerők, kulturális erőforrások.....	343
3.3. Falusi turizmus	345
3.4. Egészségturizmus.....	346
4. Turistaforgalom.....	350
5. Kereskedelmi szálláshelyek Kárpátalján	352

X. FEJEZET KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG

1. A terület regionális kulturális identitásának kérdései	354
1.1. Az identitást befolyásoló történelmi-gazdasági tényezők	354
1.2. A regionális identitás megnyilvánulásának formái.....	357
1.3. A régióban élő magyarok identitásának kérdései	361
1.4. Tolerancia, intolerancia kérdése a régióban	363
1.5. A vallási identitás és szerepe a regionális identításban	365
2. Nyelvismeret a régióban	367
2.1. Az anyanyelv ismerete.....	368
2.2. A környezeti nyelv ismerete.....	371
2.3. Az idegen nyelvek ismerete	372
3. Kulturális élet, kulturális fogyasztás.....	373
3.1. Színházi élet	373
3.2. A zenei élet hivatásos terei	377
3.3. Mozi	380
3.4. Könyv és könyvtár	382
3.5. Média, médiafogyasztás	386
4. Tájak változatossága, hagyományok gazdagsága, népi kultúra	392
4.1. Bevezető gondolatok	392
4.2. Tájak, hagyományok.....	394
4.2.1. Az ungi táj	394
4.2.2. Az unikális Nagydobrony	397
4.2.3. Munkács környéke	399
4.2.4. A beregi táj	400
4.2.5. A vízi világ – Szernye-mocsár	402
4.2.6. Tiszán innen, Tiszán túl – Ugocsa	405
4.2.7. Egy falunyi Szatmár – Nagypalád	408
4.2.8. A Tisza-völgy – a magyarság végvára.....	410
4.2.9. Aknaszlatina – a sóra épült település	413
4.2.10. Gens fidelissima – ruszinok és ukránok	415

XI. FEJEZET
OKTATÁS, KÉPZÉS

1. Az anyanyelvű/anyanyelvi oktatás helyzete az ukrán oktatáspolitikai trendek függvényében	421
1.1. Oktatásstratégiai kérdése	421
1.2. Az oktatási rendszer jogi keretei	424
2. A kárpátaljai oktatási hálózat szerkezete, sajátosságai	428
2.1. Iskola előtti nevelés	428
2.2. Közoktatás	431
2.2.1. A közoktatás helyzete és változása	431
2.2.2. A magyar szórványok oktatási helyzete	441
2.3. Felsőoktatás	444
2.3.1. A felsőoktatási intézmények hálózata a régióban	444
2.3.2. Magyarok a felsőoktatásban	450

XII. FEJEZET
HATÁR MENTI EGYÜTTMŰKÖDÉS

1. Az európai integrációs folyamatok új kihívásai	454
2. Határ menti együttműködés eredményei Ukrajnában és Kárpátalján	457
3. A magyar–ukrán határ menti együttműködés	462
3.1. A határon átnyúló kapcsolatok jellege	463
3.2. Az interregionális együttműködés intézményi keretei	469
3.2.1. Eurorégió (nagyrégió) – Kárpátok Eurorégió	469
3.2.2. A határ menti együttműködés egy újabb területe: magyar–román–ukrán interregió	474
3.2.3. Új euroregionális szerveződések – kistérségek és egyéb interregionális együttműködések	482
3.3. Határforgalom	483
4. A magyar–ukrán határ menti együttműködés újabb jelei	489
5. A magyar–ukrán határtérség fejlesztési prioritásai	491

XIII. FEJEZET
POLITIKAI SZERKEZET ÉS KÖZIGAZGATÁS

1. A független Ukrajna létrejötte	493
2. Kárpátalja Ukrajna függetlenségének időszakában – az elveszett autonómia ügye	495
3. A független Ukrajna államberendezkedése	499
3.1. Ukrajna elnöke	499
3.2. Ukrajna Legfelsőbb Tanácsa	500
3.3. A miniszterelnök	500
3.4. Az ukrán választási rendszer alakulása	500

3.5. Az ukrán közigazgatás szerkezete	502
3.6. Reformelképzelések az ukrán közigazgatásban	504
4. A kárpátaljai magyarság helye az ukrainai politikai palettán.....	506

XIV. FEJEZET

KÁRPÁTALJA FEJLESZTÉSÉNEK STRATÉGIAI IRÁNYAI

1. Fejlesztési célok – a regionális és országos érdekek összehangolása.....	510
Irodalom.....	514
Magyar–ukrán földrajzi mutató.....	533
A kötet szerzői.....	541

ÁBRAJEGYZÉK

1. Az alkalmazásban állók havi átlagkeresete Ukrajnában a gazdasági tevékenységek típusa szerint, 2005	30
2. Az ukrán népesség korfája, 2001	34
3. Az országon belüli és külföldi migráció alakulása Ukrajna megyéiben, 2005	39
4. Nemzetiségi megoszlás Ukrajna megyéiben, 2001	40
5. A humán fejlettségi mutató alakulása Ukrajna megyéiben, 2001	42
6. A régiók befektetési vonzereje és dinamikája, 2004	48
7. Speciális (szabad) gazdasági övezetek és kiemelt fejlesztési területek Ukrajnában, 2005	50
8. Az ezer főre számított közép- és felsőfokú végzettség Ukrajnában megyénként a 15 éves és idősebb vidéki és városi népesség körében, 2001	54
9. A közigazgatás szervezeti rendszere Ukrajnában	63
10. Az egyes ruszin népcsoportok földrajzi elhelyezkedése, XVIII. század	67
11. Kárpátalja szerkezeti egységei	109
12. A kárpátaljai-süllyedék aljzata	112
13. Kárpátalja fő hegygerincei	117
14. Beregszász éghajlati diagramja, 1947–2007	125
15. Rahó éghajlati diagramja, 1968–1985	126
16. A Volóc melletti Plaj-hegyi meteorológiai állomás éghajlati diagramja, 1968–1985	126
17. A hótakarós napok száma Kárpátalja alföldi részein, 1991/92–2007/08	129
18. Kárpátalja legalább 10 km hosszú folyóvizei	131
19. Kárpátalja jelentősebb tavai és tározói	138
20. Kárpátalja nagyobb tájegységei	152
21. A Kárpátalja mai területén élő lakosság anyanyelvi összetétele, 1495	165
22. A Kárpátalja mai területén élő össznépesség, illetve a két fő nemzetiség számának alakulása, 1880–2001	166
23. A Kárpátalja mai területén élő lakosság anyanyelvi összetétele, 1910	168
24. Kárpátalja nemzetiségi összetétele, 1921	170
25. Kárpátalja nemzetiségi összetétele mai közigazgatási egységenként, 1921	171
26. Kárpátalja nemzetiségi összetétele, 1941	172
27. Kárpátalja mai közigazgatási egységeinek nemzetiségi összetétele, 1941	172
28. Kárpátalja nemzetiségi összetétele, 1989	173
29. A népsűrűség eloszlása Kárpátalja közigazgatási egységeiben, 2008	176
30. A születési, a halálozási ráta és a természetes szaporodás alakulása, 1946–2006	177
31. A Beregszászi járás és Beregszász város együttes természetes szaporodásának alakulása a kárpátaljai értékekhez viszonyítva, 1946–2007	179
32. A migrációs mérleg alakulása Kárpátalja városi és falusi népessége körében, 1995–2007	181

33. A Kárpátalja településeire 2007-ben betelepülők (a) és az azokról kitelepülők (b) korfája öt éves bontásban	182
34. A migrációs aktivitás változása Kárpátalja közigazgatási egységeiben, 2004–2008	183
35. Az ezer férfira eső nők száma Kárpátalja száz főnél népesebb nemzetiségei körében, 2001	185
36. Kárpátalja lakosságának nemzetiségi összetétele, 2001	189
37. Kárpátalja városi és falusi lakosságának nemzetiségi összetétele, 2001	191
38. A kárpátaljai magyarság településtípusonkénti megoszlása, 2001	192
39. A népesség nemzeti összetétele Kárpátalján közigazgatási egységenként, 2001	195
40. A magyar népesség számának és arányának változása Kárpátalja közigazgatási egységeiben, 1989–2001	196
41. Kárpátalja nyelvterületterképe, 2001	198
42. A kárpátaljai magyar nyelvterület, 2001	199
43. A kárpátaljai magyarok felekezeti megoszlása, 2001	208
44. Kárpátalja hat éves és annál idősebb lakosságának végzettség szerinti megoszlása, 2001	212
45. A felsőfokú végzettséggel rendelkezők száma és aránya a hat évnél idősebb lakosság körében közigazgatási egységenként, 2001	213
46. A népesség iskolai végzettsége, 2001	218
47. A hallgatói létszám változása a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolán, 1996–2007	224
48. A II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola hallgatóinak járásonkénti megoszlása, 2004	230
49. A hallgatók járási megoszlásának változása, 2004–2006	231
50. Kárpátalja lakosságának gazdasági aktivitás szerinti megoszlása, 2000–2006	233
51. Ukrajna és Kárpátalja lakosságának lakásellátottsága, illetve annak változása, 1990–2006	238
52. Kárpátalja városai és városi típusú települései, 2009	242
53. Az Ungvár környéki falvak népességének a módosulása, 1989–2001	252
54. A falvak átlagos népességszámának járási eloszlása, 2008	254
55. Rodnyikova Huta egyutcás településszerkezete	256
56. Nagyszőlős sakktáblás elrendezése	256
57. Jánosi keresztutcás településszerkezete	257
58. Ungvár településszerkezete	257
59. Nagydobrony utcáinak elrendezése	258
60. Hegyaljai településtípus (Korláthelmec)	258
61. Kusza halmaztelepülés (Magyarkomját)	259
62. Kőrösmező településszerkezete	259
63. Kárpátalja óriásfalvai	260
64. A falusi magyar népesség megoszlása a falvak különböző csoportjai szerint, 2001	264
65. Kárpátalja járásai és járásszékhelyei	270

66. A Beregszászi járás települései a magyar népesség arányának a feltüntetésével, 2001	272
67. A Munkácsi járás települései a magyar népesség arányának a feltüntetésével, 2001	280
68. A Nagyszőlősi járás települései a magyar népesség arányának a feltüntetésével, 2001	285
69. Az Ungvári járás települései a magyar népesség arányának a feltüntetésével, 2001	297
70. Kárpátalja iparának szerkezete, 2007	305
71. Az értékesített ipari termékek mennyiségének változása Kárpátalján, 2001–2007	306
72. A gépgyártás szerkezetének átalakulása Kárpátalján, 2001–2003	308
73. Az erdő- és fafeldolgozó ipar szerkezetének változása Kárpátalján, 2000–2003	310
74. A gépgyártás és a faipar legfontosabb központjai Kárpátalján	311
75. A vegyi, az építőanyag- és a tüzelőanyag-ipar fő központjai Kárpátalján	312
76. A könnyű- és élelmiszeripar legfontosabb központjai Kárpátalján	314
77. Kárpátalja földterületeinek szerkezete, 2007	321
78. Kárpátalja mezőgazdasági földterületeinek szerkezete, 2007	322
79. A vetésterületek megoszlása Kárpátalján, 2007	326
80. A kiskereskedelmi vállalkozások forgalma Kárpátalján, 2001–2008	330
81. Kárpátalja külkereskedelmi tevékenysége, 1996–2007	331
82. A ki- és beutazók száma Ukrajnában, 2000–2008	337
83. Idegenforgalmi centrumok Ukrajna területén, 2006	340
84. A turisták számának változása Kárpátalján, 1998–2007	352
85. A kereskedelmi szálláshelyek forgalma Kárpátalján, 2000–2007	353
86. Etnikai csoportokhoz fűződő legközelebbi viszony (átlagok)	364
87. Kulturális intézmények látogatottsága	379
88. A kárpátaljai iskolák tanulólétszámának megoszlás az oktatás nyelve szerint, 1989–2005	435
89. Magyar tannyelvű osztályokba beiskolázott gyereklétszám változásai, 1997/1998–2008/2009	436
90. A magyar–ukrán határtérség és szomszédos régiójuk	463
91. A határon átnyúló kapcsolatok jellege az Északkelet-Alföld határ menti településein említési gyakoriság szerint, 1998–2002	466
92. A szomszédos országba irányuló kapcsolatok jellege említési gyakoriság szerint	92
93. Eurorégiók és határon átnyúló regionális együttműködések Kelet-Magyarország részvételével, 2006	471
94. A Kárpátok Eurorégió céljainak és rendeltetésének ismertsége a magyar–ukrán határ menti településeken, 2001–2002	473
95. A vasúti és a személygépkocsi-forgalom alakulása a magyar–ukrán határszakasz átkelőin, 1988–2004	486
96. A személyforgalom alakulása a magyar–ukrán határszakaszon, 1988–2005	487

TÁBLÁZATOK JEGYZÉKE

1. Főbb makrogazdasági mutatók Ukrajnában, folyó áron, 1991–2005	27
2. A régiók fontosabb demográfiai mutatói Ukrajnában, 2006. január 1.	36
3. Főbb gazdasági mutatók Ukrajnában régióként	43
4. Átlagbérek, foglalkoztatottság és néhány lakossági ellátottságot jelző mutató Ukrajna megyéiben, 2004	51
5. Ukrajna területi-közigazgatási szerkezete, 2006. január 1.	61
6. A ruszinok aránya és száma Bereg, Máramaros, Ung és Ugocsa vármegyékben, XIX. század	68
7. Az Északkeleti-Felvidék nemzetiségi összetétele, 1880, 1910	69
8. A magyarok száma és aránya az Északkeleti-Felvidék nagyobb városaiban, 1880, 1910	70
9. Kárpátalja 10 km-nél hosszabb folyóvizei	132
10. Állami jelentőségű természetvédelmi területek Kárpátalján, 2007	157
11. Kárpátalja járásai és megyei jelentőségű városai népességi mutatói, 2008	175
12. A születési ráta, a halálozási ráta és a természetes szaporodás alakulása Kárpátalja közigazgatási egységeiben, 1991–2007	178
13. A 15 éven felüli népesség családi állapot szerinti összetétele Kárpátalja közigazgatási egységeiben a 2001-es népszámlálás adatai alapján	188
14. A népesebb nemzetiségek lélekszáma és aránya Kárpátalján. 1989–2001	189
15. A nagyobb nemzetiségek száma és aránya Kárpátalja városi és falusi népességén belül, 2001	192
16. A jelentősebb nemzetiségek száma és aránya Kárpátalja közigazgatási egységeiben, 2001	194
17. Az összlakosság és a magyarság számának alakulása Kárpátalja közigazgatási egységeiben, 1989–2001	197
18. Kárpátalja népességének megoszlása nemzetiség és anyanyelv szerint, 2001	201
19. A népesebb nemzetiségek anyanyelvi megoszlása Kárpátalján, 1989–2001	202
20. Kárpátalja városi népességének megoszlása nemzetiség és anyanyelv szerint, 2001	203
21. Kárpátalja falusi népességének megoszlása nemzetiség és anyanyelv szerint, 2001	204
22. Az ukrán népesség anyanyelvi összetétele Kárpátalja közigazgatási egységeiben, 2001	205
23. A magyar népesség anyanyelvi összetétele Kárpátalja közigazgatási egységeiben, 2001	206
24. A tanulók megoszlása az osztályok oktatási nyelve szerint Kárpátalján az állami oktatási intézményekben, 1989–2008	210
25. A magyar nyelven tanuló iskolások száma és aránya Kárpátalja közigazgatási egységeiben a 2006/2007-es tanévben	211
26. A lakosság gazdasági aktivitásának mutatói nemek és korcsoportok szerint Kárpátalján, 2007. január 1.	216

27. Az iskolai végzettség nemek szerinti megoszlása Kárpátalján a hat éves vagy annál idősebb lakosság körében, 2001	218
28. Kárpátalja öt legfontosabb felsőoktatási intézményének nyelvi és nemzeti-ségi összetétele, 2007	225
29. A Kárpátalja felsőoktatási intézményeiben tanuló magyar nemzetiségűek számának és arányának változása, 1998–2007	226
30. A II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola hallgatóinak megoszlása járásonként, 2007	231
31. Orvosi, családorvosi, fogorvosi és szakalkalmazotti ellátottság, 2008	237
32. A kórházi ellátás főbb adatai, 2008	237
33. A városi népesség arányának és a városi települések számának változása Kárpátalján, 1959–2008	240
34. Kárpátalja városainak népességszáma, 2001	243
35. Kárpátalja városi típusú településeinek népességszáma, 2001	246
36. Az Ungvár környéki falvak állandó népességének a módosulása, 1989–2001	251
37. A kárpátaljai falvak lakosságszám szerinti csoportosítása, 2001	253
38. A falusi népesség megoszlása lakhelye népességszáma szerint Kárpátalja járásaiban, 2001	255
39. Kárpátalja óriásfalvainak népességszáma, 2001	261
40. A magyar népesség száma és aránya a kárpátaljai falvak lakosságszám szerinti csoportjaiban a 2001-es népszámlálás alapján	265
41. A magyar többségű kárpátaljai falvak lakosságszám szerinti csoportosítása a 2001-es népszámlálás adatai alapján	266
42. Kárpátalja járásai és megyei jelentőségű városai területe és népessége, 2008	271
43. Kárpátalja nagy gazdasági ágaiban dolgozók aránya, 1985–2007	301
44. Kárpátalja helye Ukrajna megyéinek sorrendjében, 2001–2007	302
45. Kárpátalja részaránya Ukrajna gazdaságában, 1995–2007	303
46. Kárpátalja helye Ukrajna régiói sorrendjében, 2004–2007	304
47. Kárpátalja ipari termelésének alakulása, 2003–2007	306
48. Kárpátalja fontosabb gépipari termékei, 2003–2007	308
49. Az erdő- és fafeldolgozó ipar fontosabb termékei Kárpátalján, 2003–2007	309
50. A könnyűipar fontosabb termékei Kárpátalján, 2003–2007	313
51. Kárpátalja élelmiszeripari termelése, 2003–2007	315
52. A kárpátaljai ipari vállalkozások számának változása, 2004–2007	317
53. Az ipar termelékenységének változása Kárpátalján ágazatonkénti bontásban, az 1991-es szint százalékában, 2003–2007	317
54. Az ipar termelékenységének változása Kárpátalján közigazgatási egységenként, az 1991-es szint százalékában, 2003–2007	319
55. Kárpátalja ipari exportjának ágazati megoszlása, 2003–2007	320
56. Gyümölcsösök és szőlőültetvények területe Kárpátalján, 1995–2007	322
57. Kárpátalja mezőgazdasági össztermelése Kárpátalján, 1995–2007	323
58. Az állatállomány száma Kárpátalján, 1991–2007	324
59. A legfontosabb mezőgazdasági növények össztermelése Kárpátalján, 1990–2007	326

60. Átlagos élelmiszerfogyasztás Kárpátalján, 2000–2006	328
61. A ki- és beutazók száma országok szerint, 2006	338
62. Kárpátalja fontosabb sípályái, 2008	342
63. Gyógyüdülési intézmények Kárpátalján, 1990–2007	348
64. Kárpátalja szanatóriumai	349
65. A turisztikai vállalkozások tevékenysége Kárpátalján, 1999–2007	351
66. A különböző kárpátaljai nemzetiségek anyanyelv-ismerete, 1989, 2001	369
67. Színházak látogatottsága Kárpátalján, 1990–2007	377
68. A kárpátaljai hivatásos színházak vendégszerepelései, 2008	377
69. A kárpátaljai zenei élet a statisztikák tükrében, 1990–2007	379
70. Filmforgalmazás a Kárpátalján, 1990–2007	382
71. Könyvtárak, kultúrházak számának alakulása Kárpátalján, 1990–2007	384
72. A regionális tévé- és rádiószolgáltatás, 2000–2007	390
73. Óvodai intézmények Kárpátalján, 1990–2007	429
74. Az óvodai ellátottság alakulása, 1990–2007	430
75. Iskolatípusok és évfolyamok Ukrajnában	431
76. Magyar tannyelven is oktató iskolák száma a 2006/2007-es tanévben	433
77. A tanulólétszám nemzetiségi összetétele a kárpátaljai iskolákban	434
78. Magyar tannyelvű osztályok beiskolázási adatai	436
79. A kárpátaljai iskolákban érettségizettek száma és aránya az oktatás nyelve szerint 2001–2007 között	438
80. Az első osztályba beiskolázott tanulók száma és aránya tíz évvel korábban, 1989–1994	439
81. A magyar iskolákba beiskolázott és közülük érettségizettek aránya, 2002–2007	440
82. Kárpátalja nemzetiségeinek képzettségi szintje, 1989–2001	450
83. Ukrajna legnépesebb nemzetiségeinek képzettségi szintje a tíz év feletti lakosok között, 2001	451
84. A kárpátaljai I–II. fokozatú, magyar programmal rendelkező felsőoktatási intézmények hallgatói, 2006	451
85. A kárpátaljai I–II. fokozatú felsőoktatási intézményekben tanuló magyarok aránya szakonkénti bontásban, 2006	452
86. A magyarok aránya a kárpátaljai felsőoktatási intézményekben	453
87. Kárpátalja határátkelőhelyei, 2008	455
88. A határforgalom alakulása magyar–ukrán relációban, 1996–2005	486